

SESSION 2022

**CAPES
CONCOURS EXTERNE
ET CAFEP**

SECTION : LANGUES RÉGIONALES

CATALAN

**ÉPREUVE ÉCRITE DISCIPLINAIRE APPLIQUÉE
PORTANT SUR LE CATALAN**

Durée : 6 heures

L'usage de tout ouvrage de référence, de tout dictionnaire et de tout matériel électronique (y compris la calculatrice) est rigoureusement interdit.

Si vous repérez ce qui vous semble être une erreur d'énoncé, vous devez le signaler très lisiblement sur votre copie, en proposer la correction et poursuivre l'épreuve en conséquence. De même, si cela vous conduit à formuler une ou plusieurs hypothèses, vous devez la (ou les) mentionner explicitement.

NB : Conformément au principe d'anonymat, votre copie ne doit comporter aucun signe distinctif, tel que nom, signature, origine, etc. Si le travail qui vous est demandé consiste notamment en la rédaction d'un projet ou d'une note, vous devrez impérativement vous abstenir de la signer ou de l'identifier.

Tournez la page S.V.P.

A

INFORMATION AUX CANDIDATS

Vous trouverez ci-après les codes nécessaires vous permettant de compléter les rubriques figurant en en-tête de votre copie.

Ces codes doivent être reportés sur chacune des copies que vous remettrez.

▪ **Concours externe du CAPES de l'enseignement public :**

Concours	Section/option	Epreuve	Matière
E B E	0 4 4 2 E	1 0 3	9 3 1 2

▪ **Concours externe du CAFEP/CAPES de l'enseignement privé :**

Concours	Section/option	Epreuve	Matière
E B F	0 4 4 2 E	1 0 3	9 3 1 2

Durée : 6 heures

Coefficient 2

Vous présenterez, en français, une séquence d'enseignement-apprentissage de catalan langue vivante selon le contexte et les consignes ci-dessous :

Contexte :

Axe culturel : « Sauver la planète, penser les futurs possibles »

Classe : seconde générale et technologique

Conditions d'enseignement : section bilingue

Niveau attendu à la fin du lycée : B2 (5 activités langagières) + C1 (plusieurs AL)

Consignes :

1. Proposez une analyse critique de chacun des documents constituant le dossier ci-après.
2. Sélectionnez quatre documents pour l'élaboration de votre séquence, dont obligatoirement les documents 1 et 2. Mettez en relation ces quatre documents et précisez leur intérêt pour la séquence.
3. Exposez les objectifs communicationnels, linguistiques, culturels, éducatifs et la tâche finale que vous envisagez pour la séquence. Précisez l'exploitation de chacun des quatre documents conservés au sein d'une ou plusieurs séances.
4. Identifiez et analysez les faits de langue soulignés dans les documents 1 et 2. Expliquez les objectifs qu'ils permettent de mettre en œuvre et donnez des exemples d'intégration à la séquence.
5. Détaillez quelques stratégies pédagogiques à plusieurs moments de la séquence, dont l'évaluation et la différenciation, afin de permettre aux élèves d'être acteurs de leur apprentissage.

Liste des documents constituant le dossier :

- Document 1 : Joandomènec Ros, «Digueu-me somiatruites...», *La saviesa combinada. Reflexions sobre ecologia i altres ciències*, Universitat de Barcelona, 2016, p. 263-264.
- Document 2 : Joan Tocabens, *La capella embruixada*, Canet de Rosselló, Edicions Trabucaire, 2010, p. 29-31.

- Document 3 : Jordi Pere Cerdà, «Tu, llaurador», *La guatlla i la garba* dins *Poesia completa*, Barcelona, Viena Edicions, 2013, p. 41. (Primera edició: Perpinyà, Col·lecció Tramuntana, 1951).
- Document 4 : Jacint Verdaguer, extractes de «Cant segon: Flordeneu» & «Cant sisè: Nuviatge, El Rosselló» dins *Canigó, adaptació d'Artur Martorell & il·lustracions de Carme Peris*, Barcelona, Edicions Proa, 1986, p. 24 i 43. (Edició original: Barcelona, 1886)
- Document 5 : «El cranc blau prolifera a la costa catalana», *La Clau*, Perpinyà, 10/04/2019.
- Document 6 : Facilitació visual d'una taula rodona «I tu, què fas per la natura?» en el marc del Dia Mundial de Medi ambient 2021: «Joves i Natura»; Departament de medi ambient i sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya

Annexe :

- *L'éducation au développement durable*, Ministère de l'Éducation nationale, 2021.

Document 1

Digueu-me somiatruites...

Massa sovint he viscut en carn pròpia, o bé he presenciat, o encara m'han explicat, situacions en les quals, en àmbits diversos de la ciència, un expert en una àrea de coneixement determinat afirma quelcom que algun altre expert, de la mateixa o una altra àrea, el contradiu amb arguments aparentment tan sòlids com els del primer. Això no té més importància si es tracta d'un debat científic (la ciència avança a partir d'aquestes discussions que sovint plantegen maneres de comprovar o refutar la dissensió) o d'una conversa intranscendent. Però és clar que la situació canvia molt quan es tracta de dirimir qüestions que són objecte de disputa als jutjats i que poden comportar sancions econòmiques o penals.

Recordo un d'aquests casos en què vaig intervenir directament: el càlcul econòmic dels danys que l'enfonsament del *Prestige* i l'abocament de fueloil havia causat a pescadors i mariscadors, i l'estimació de les afectacions al medi ambient, foren posades en qüestió pels experts contractats per la companyia asseguradora. El jutge, potser sàviament, va decidir que no faria cas de cap expert, **sinó que** obraria segons el seu bon judici —perdoneu el joc de paraules— i dictaria sentència d'acord amb la llei.

Però n'hi ha molts més, d'aquests casos. Un col·lega ecòleg que sol actuar com a expert de la fiscalia de medi ambient en casos de contaminació de rius ha vist més d'un cop rebatudes les seves argumentacions (sòlides des del punt de vista ecològic) per experts químics, microbiòlegs o enginyers (sovint de la mateixa universitat) amb altres arguments a *contrario sensu*! En altres àmbits i països ha passat i passa si fa no fa el mateix. [...]

El cas del gran científic James Lovelock és paradigmàtic (i anòmal) i recorda el de Darwin, perquè va poder deslliurar-se d'aquesta dependència de qui pagava: la seva activitat com a científic independent, ben pagat per la NASA i altres agències, li ha permès investigar lliure de traves i de servituds. La immensa majoria de recercadors no podem: depenem d'un o més ministeris o conselleries, o d'empreses privades, per al nostre manteniment i per realitzar la recerca (excelsa o gallinàcia) que fem. [...]

Digueu-me **somiatruites**, però penso que no seria desencertada una reflexió del sector sobre aquesta situació.

Joandomènec Ros, «Digueu-me somiatruites...», *La saviesa combinada. Reflexions sobre ecologia i altres ciències*, Universitat de Barcelona, 2016, p. 263-264.

Document 2

A principis del segle XX, es van instal·lar al Portús dos germans lorenesos enginyers de mines. Rebuscaven metalls en les muntanyes que rodegen el poble on descobriren filonets de mispíkel, un mineral d'arsènic que pot contenir altres metalls, i en particular or.

Van donar la volta al mas per tal de senyalar la seva presència, però tot semblava tancat i barrat. Llavors es varen dirigir pendís avall vers la font. L'Enric, impressionat per l'aspresa i la solitud de l'indret ronsejava mentre en Xavier havia baixat més de pressa i el precedia d'una vintena de metres. Distret, el jove anava mirant les penyes quan un detall el va sobtar:

–Tenies raó, Xavier —va cridar— ja l'he trobat el lloc on desemboca el nostre filó!

L'hereu que havia retrocedit gairebé corrents va arribar, panteixant.

–Mira el gruix d'aquestes oxidacions negres, penso que el mineral no deu ser gaire endins!

L'altre es va acostar per donar unes martellades sobre la penya. L'Enric no s'havia enganyat, l'arsenopirita florejava just a sota de les concrecions d'òxid en un filó molt més espès que el del pou encaixonat en una minsa ganga de quars.

–Hem tingut sort, noi —va fer— poc que pensava que fos tan alt. Jo m'havia persuadit que el trobaríem a nivell de les feixes.

–El problema és que som molt a prop del mas —advertí l'Enric que havia desplegat el mapa i l'estava examinant—. Si foradem vers el filó oposat hem de passar just a sota de la casa!

–Veiam, el mapa? —demanà en Xavier, nerviós. Aleshores, després d'haver-lo consultat, va concloure:

–No hi ha cap problema, estem en plena concessió, cosa que ens permet explotar tot el subsol. A més a més, el filó, **encara que** no ho demostrí aquí, pot enfonsar-se o orientar-se vers el sud. Això ho sabrem quan haurem excavat uns deu metres en línia recta.

–Però mira que el mas el tens a penes a uns quaranta metres de distància amb un desnivell d'uns trenta metres!

–Escolta, Enric, nosaltres hem obtingut el permís de prospectar, com diu el contracte «sobre tots els terrenys de la Comtessa al riu Llobregat». No pot ésser més clar i ho hem firmat davant d'un notari. No ens hem de **posar pedres al fetge** per la gent del mas o pel que sigui!

Una fressa d'esquelles els va sobresaltar. Per un senderoi que no havien sospitat anaven sortint del fons de les feixes unes cabres rosses i blanques que al cap d'algunes passes es van parar a l'ensec, fitant aquests dos individus desconeguts.

–Endavant manyagues, endavant!

Les cabres van arrencar cap a la font mentre apareixia un personatge que pujava ajudant-se amb un bastó.

–Creus que és el masover, aquest? —preguntà en Xavier al seu germà.

–Segurament... Li haurem d'explicar el perquè de la nostra presència.

40 No havien acabat de parlar quan el pastor, abandonant les cabres arremolinades entorn de l'abeurador, els interpel·lava:

–Què hi feu aquí, reconvy? Mireu que això és una propietat!

45 Els dos forasters no comprenien res del que cridava el pastor, però a desgrat de la distància s'adonaven prou que no eren salutacions i que l'home semblava furiós. Van decidir de no contestar de lluny, perquè a més de no entendre'l, era un problema que no es podia resoldre a distància. Fos com fos, el pastor ja arribava a grans gambades malgrat el rost. Amb una mica de destret, els dos prospectors van realitzar que no s'ajudava més amb el garrot, sinó que el portava mig alçat en un gest amenaçador.

Joan Tocabens, *La capella embuixada*, Canet de Rosselló, Edicions Trabucaire, 2010, p. 29-31.

Document 3

Tu, llaurador

Tu, llaurador,
llaurador de les hores
que esclafes sota els peus
amb els terrossos,
5 vas obrint un camí dret
que, travessant l'horitzó,
et projecta amb el parell
més enllà d'aquest conreu,
on un altre pren ta plaça.
10 Ell avança, rega oberta,
fins en un altre turó,
i la rega va seguint,
l'un a l'altre passant mà.
15 Oh llaurador, quan te giris,
el parell que ve vers tu
i que ve d'una altra terra,
mira el rostre que tindrà
aquell llaurador que el meni.
20 Tindrà el rostre de la terra
que pentineu amb l'arada.
I si té la cara groga,
i si té la cara negra,
mira't bé en el seu mirall,
i estén-li ta mà d'argila,
25 que és la mà d'un teu germà.

**Jordi Pere Cerdà, «Tu, llaurador», *La guatlla i la garba* dins *Poesia completa*,
Barcelona, Viena Edicions, 2013, p. 41. (Primera edició: Perpinyà, Col·lecció
Tramuntana, 1951).**

Document 4

Lo Canigó és una magnòlia immensa
que en un rebrot del Pirineu se bada
per abelles té fades que la volten,
per papallones los cisnes i les àligues.

- 5 Formen son càlzer escarides serres
que plateja l'hivern i l'estiu daura
grandiós veire on beu olors l'estrella,
los aires rellentor, los núvols aigua.
Les bosquíries de pins sos barbissos,
10 los Estanyols ses gotes de rosada,
i és son pistil aqueix palau aurífic
somni d'alosa que del cel davalla.

Jacint Verdaguer, extracte de «Cant segon: Flordeneu» dins *Canigó, adaptació d'Artur Martorell & il·lustracions de Carme Peris*, Barcelona, Edicions Proa, 1986, p. 24. (Edició original: Barcelona, 1886)

El Rosselló (extracte: última estrofa)

- 1 És una immensa lira que en eixa platja estesa
2 vessanta d'harmonies deixà algun déu marí,
3 lo Canigó és lo pom, les cordes que el cerç besa
4 són los tres rius que ronquen lliscant per la devesa,
5 lo Tec, la Tet, l'Aglí.

Jacint Verdaguer, extracte de «Cant sisè: Nuviatge, El Rosselló» dins *Canigó, adaptació d'Artur Martorell & il·lustracions de Carme Peris*, Barcelona, Edicions Proa, 1986, p. 43. (Edició original: Barcelona, 1886)

El cranc blau prolifera més a la costa catalana

Una espècie americana, identificada per primer cop el 2017

Dimecres, 10 d'abril de 2019, 16:24h

Exemplar de franquet blau © Kernicter

El cranc blau amenaça l'equilibri marí. Aqueix animal agressiu, provinent de la costa americana, continua multiplicant-se a Catalunya del Nord, després d'haver-hi estat detectat el 2017. Però s'ha convertit en un recurs a Tunísia.

El 2017 es va informar de la primera presència del cranc blau a la costa catalana. Aquesta espècie, que procedeix de les costes atlàntiques d'Amèrica, del Canadà a l'Argentina, s'ha estès a l'Oceà Índic, a l'Oceà Pacífic i al Mar Roig. A casa nostra, l'observen els serveis del Parc Natural Marí del Golf de Lleó. Aquest "callinectes sapidus" genera preguntes, perquè la seva capacitat d'expansió és excepcional. Identificat amb freqüència pels pescadors, l'any 2018, als estanys de Salses i Canet-Sant Nazari, com també a Argelers de la marena, està conquerint nous territoris marins, després d'haver passat de l'acimatació a la colonització. Arribat a la dècada de 1950 a la part oriental de la Mediterrània, el cranc blau ha esperat fins als anys 2000 per arribar al golf de Lleó, incloent el Rosselló. Fa uns anys va irrompre al Delta de l'Ebre, a 200 km al sud de Barcelona.

Un recurs econòmic a Tunísia

Aqueix depredador de petxines marines, cargols marins, crustacis i peixos petits, pesa fins a 500 g. Perfectament comestible, s'ha convertit en un recurs econòmic a Tunísia, després de ser-

hi temut. Aparegut a les aigües d'aquest país el 2014, s'ha anat reproduint ràpidament, alimentant-se de sèpies i peixos apreciats, com és la daurada, les salmonetes i els llobarros. Aqueix animal, que sol malmetre les xarxes, ha esdevingut una presa, perquè l'Estat de Tunísia recolza la seva explotació des de 2017. S'ha instal·lat una unitat d'envasament i congelació prop de Djerba per generar-ne exportacions, especialment a Àsia.

«El cranc blau prolifera a la costa catalana», *La Clau*, Perpinyà, 10/04/2019.

Document 6

El dia 5 de juny és el Dia Mundial del Medi Ambient.

Per commemorar-lo, el passat 7 de juny 2021 es va organitzar l'acte virtual "Joves i Natura", un acte pensat amb els joves i on ells van ser els veritables protagonistes.

Va comptar amb la conducció de la meteoròloga Mònica Usart i la intervenció de representants dels joves catalans que van participar a la Cimera Mundial de la Joventut de la Unió Internacional per a la Conservació de la Natura (UICN). A més, sota el títol "I tu, què fas per la natura?" es va presentar una taula rodona amb joves catalans que, d'una manera o altra, estan compromesos amb la seva conservació i que són:

- Yas, pastora
- Verònica del Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals
- Àlex, fundador d'empresa emergent
- Joan, ambientòleg i influenciador

Facilitació visual d'una taula rodona "I tu, què fas per la natura?" en el marc del Dia Mundial de Medi ambient 2021: "Joves i Natura"; Departament de medi ambient i sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya.

Annexe

Le développement durable est adopté par le ministère chargé de l'Éducation nationale dans son acception classique comme étant **une démarche de rétablissement d'équilibres dynamiques entre l'environnement, le monde social, l'économie et la culture**. Partant de cette définition fondée sur l'interaction entre ces différents domaines, l'éducation au développement durable (EDD) est **une éducation transversale**, qui intègre les enjeux du développement durable dans les nouveaux programmes d'enseignement de l'école primaire et aux programmes d'enseignement disciplinaires du collège et du lycée général, technologique et professionnel.

L'EDD croise explicitement les autres éducations transversales, dont l'éducation au développement et à la solidarité internationale, l'éducation à la santé, les enseignements artistiques et culturels.

Enfin, le parcours citoyen et le parcours santé sont particulièrement favorables à la prise en compte des enjeux du développement durable.

Les éco-délégués sont des acteurs essentiels de l'EDD au sein de l'établissement

COMPRENDRE LES ENJEUX DU DÉVELOPPEMENT DURABLE POUR AGIR EN CITOYEN RESPONSABLE

La compréhension des relations entre les **questions environnementales, économiques, sociales et culturelles** doit aider les élèves à mieux percevoir :

- l'**interdépendance des sociétés humaines et du système Terre**
- la nécessité de **faire des choix informés et responsables** et d'adopter des comportements qui tiennent compte de ces équilibres
- l'importance d'une **solidarité** à l'échelle mondiale

L'éducation au développement durable, Ministère de l'Éducation nationale, 2021.